

skutečnosti, je občanskou věcí podle § 1 j. n. a patří na pořad práva. Otázku, zda uplatněný nárok žalobci přísluší se zřetelem k předpisům §§ 29 a 35 zákona o letectví ze dne 8. července 1925 čís. 172 Sb. z. a n., jichž se strany dovolávají, nelze řešiti v tomto období rozepře.

Čís. 15679.

Stát jako nositel železničního úrazového zaopatření může s tím, jemuž zadal práce, smluvně sjednati jen závazek, který by obsahově odpovídal předpisu § 47 úr. zák.; pokud byly ujednány závazky přesahující míru závazků uložených osobám v § 47 úr. zák., jest ujednání takové neplatné.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1936, Rv I 2077/34.)

Žalující stát (železniční správa) zadal žalovanému výrobu lámaného kamene v státním lomu v Z. Dozorcem nad lámáním kamene pověřil žalovaný Ing. Františka S-a. Podle žalobního přednesu se žalovaný při tom zavázal, že ručí svým jměním za případné úrazy cizích osob i svého pracovního personálu v provozu lomu, pokud nebyly zaviněny orgány dráhy. Zároveň bylo stanoveno, že se v pochybných případech má za to, že vina spočívá na žalovaném nebo na jeho personálu, a že žalovaný musí zastupovati podobné úrazy proti úřadům a převzítí od dráhy všechny žalobní závazky i nároky na odškodnění proti poškozeným nebo jejich příslušníkům. Dne 9. února 1926 rozdál Ing. František S. před odstřelováním střelmistrům 8 zápalek. Signály trubkou dal František M. rychle za sebou a jen osmkrát. Ve skutečnosti však mělo býti oznámeno 9 ran, ježto byla vystřelena 1 rána tak zvaná »režijní« dělníkem a ne střelmistry. Ing. František S. nevyčkal, až všechny tyto rány vyjdou, aby dal pak odtroubiti, že je střelba skončena, nýbrž odešel ještě před skončením střelby. Střelmistr Jan K. vida, že Ing. S. odchází, měl za to, že všechny rány jsou již vypáleny, a proto vyběhnuv z lesa, kde byl skryt, šel k obědu. Na cestě po skále přišel k ráně, která v tom vyšla a způsobila mu těžké poranění. Ing. František S. byl pro toto opominutí odsouzen pro přestupek podle § 335 tr. zák. Zraněný Jan K., jenž při této nehodě byl těžce zraněn, byl členem nemocenské pokladny čs. státních drah a byl pojat do úrazového zaopatření železničních zaměstnanců. Léčen byl po celý nemocenský rok a výlohy s tím spojené dosáhly částky 7.351 Kč. Na tuto částku byla dána nemocenské pokladně nositelem úrazového zaopatření podle § 65 zák. čís. 33 ř. z. z roku 1888 náhrada ve výši úrazového léčebného důchodu 5.042 Kč 24 h, takže škoda nemocenské pojišťovny činí 2.308 Kč 76 h. Léčebný důchod úrazový za další dobu činil celkem 5.024 Kč 24 h. Na poléčebném důchodu úrazovém bylo vyplaceno 18.473 Kč 14 h. Důchod tento byl zvýšen nálezem rozhodčího soudu na 10.000 Kč ročně. Státní správa železniční bude pak i nadále povinna vypláceti důchod Janu K-ovi a po jeho smrti případně i jeho pozůstalým podle příslušných ustanovení úrazového pojištění železničních zaměstnanců. Veškeré tyto výlohy po-

vinen jest hraditi žalovaný podle svého závazku, který převzal na sebe uvedenou smlouvu, a také proto, že dozorem při odstřelování pověřil osobu nespolehlivou, která byla pro to trestně odsouzena. Žalující stát se proto na žalovaném domáhá zaplacení výloh nemocenské pokladny čs. státních drah, dále výloh, jež čs. státu — železniční správě — vzešly jako nositeli úrazového zaopatření, a placení měsíční renty vždy prvního každého měsíce předem se 6% úroky ode dne splatnosti po celou dobu, po kterou žalující stát bude podle nálezu rozhodčího soudu pro úrazové zaopatření železničním zaměstnancům povinen Janu K-ovi tento důchod vypláceti, případně v té výši, jak bude stanovena rozhodčím soudem. **P r v ý s o u d** uznal podle žaloby částkou 2.308 Kč (výlohy nemocenské pokladny československých státních drah), jinak žalobu zamítl. **D ů - v o d y:** Otázku, přísluší-li žalujícímu státu zažalovaný nárok, jest řešiti jediné s hlediska ustanovení zákonů o nemocenském pojištění dělníků, platných v době uzavření smlouvy, totiž zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z. a pozdějšího zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ onemocnění, invalidity a stáří, který nabyl platnosti teprve dnem 1. července 1926, a ustanovení zákonů o úrazovém pojištění dělníků, zejména původního zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. z roku 1888 o nárocích nemocenské pokladny i úrazové pojišťovny dělnické proti osobám třetím, že nemocenská pokladna čs. státních drah i úrazové zaopatření zaměstnanců státních drah byly zřízeny podle uvedených zákonů a že tudíž jediné podle ustanovení zákonů těch dlužno řešiti otázku, má-li žalující stát ve své vlastnosti shora zmíněné regresní nárok proti žalovanému, vyplývá ze stanov nemocenské pokladny čs. státních drah a z nařízení ministerstva železnic ze dne 6. června 1919 čís. 18430. Pokud jde o nárok nemocenské pokladny čsl. státních drah, platí ustanovení § 65 zák. ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z. a §§ 246 a 247 zákona ze dne 9. října 1924 čís. 221 Sb. z. a n. S ustanoveními těmi souhlasí ustanovení § 25 stanov a § 26 stanov. Nárok na náhradu částky 2.308 Kč 76 h přísluší tudíž žalujícímu státu jen, má-li stělmistr Jan K. pro nemoc, za kterou nemocenská pokladna čs. státních drah poskytla částku tu jako pojistnou dávku, nárok na náhradu škody proti žalovanému. Otázku tu jest řešiti podle § 1295 obč. zák. a podle ustanovení § 1315 obč. zák. Co se týká nároku žalujícího státu jako nositele úrazového zaopatření zaměstnanců čs. státních drah, padají na váhu ustanovení §§ 45 a 47 zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. z roku 1888 o ručení podnikatele a třetích osob za úrazy. V § 45 se stanoví, že podnikatel jest zavázán hraditi pojišťovně veškeré odškodné, způsobil-li úraz úmyslně nebo hrubým zaviněním. Podle § 11 téhož zákona jest pokládati za podnikatele toho, na jehož účet se podnik provozuje. V daném případě šlo o lámání a vyrábění kamene, jež správa státních drah žalovanému zadala, zavázavši se platiti mu určité částky za kámen, který jí dodá. Žalovaný, který je úředně oprávněným podnikatelem staveb, prováděl lámání kamene a výrobu kamene dělníky a jinými zaměstnanci, jež sám do služeb přijal. Poškozený Jan K. byl jeho zaměstnancem. Žalovaný prováděl tedy lámání a výrobu kamene na vlastní účet. Podle toho jest jej pokládati za podnikatele ve smyslu § 11 cit. zák., takže stran něho platí ustanovení § 45 téhož

zákona. Proto je žalovaný zavázán hraditi žalujícímu státu 5.042 Kč 24 h a od 8. února 1927 měsíčně 833 Kč 33 h jen, způsobil-li úraz Jana K-a hrubým zaviněním. Že byl žalovaný skutečně podnikatelem staveb, je zjištěno živnostenským listem, který mu vydalo tehdejší okresní hejtmanství v P. a který zní na živnost »Podnikatelství staveb pozemních, nákup a prodej stavebních hmot a lámání kamene«. Plyne to také z úředního potvrzení okresního úřadu v P., že pan Václav S., podnikatel staveb a majitel štěrkoven, byl oprávněn používatí trhacích látek k dobývání kamene v lomech. Žalující stát sám zprvu označoval žalovaného jako podnikatele a teprve později uvedl, že podnikatelem byl Československý stát, a označuje žalovaného jako akordanta, ale ve skutečnosti prováděl žalovaný lámání a výrobu kamene na vlastní účet, takže je podnikatelem ve smyslu § 11 zák. ze dne 18. prosince 1887 čís. 1 ř. z. z roku 1888. Pokud se tkne zavinění žalovaného, nebylo lze zjistiti, že by byl žalovaný zavinil úraz Jana K-a úmyslně nebo hrubým zaviněním, neboť nejsou prokázány žádné okolnosti, z kterých by vyplývalo na jeho straně nějaké zanedbání i té nejobyčejnější péle a pozornosti. Proto není podle § 45 zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. z. z roku 1888 odůvodněn nárok žalujícího státu na náhradu výloh, které uplatňuje železniční správa jako nositel úrazového zaopatření, ani nárok na měsíční rentu, který čs. železniční správa uplatňuje jako náhradu důchodu vyplaceného Janu K-ovi z důvodu jeho podnikového úrazu. Naproti tomu jest odůvodněn nárok žalujícího státu na náhradu výloh nemocenské pokladny čs. státních drah, neboť podle § 1315 obč. zák. ručí žalovaný za škodu, kterou způsobil svou nezdatností Ing. František S. Že nemocenská pokladna čs. státních drah z důvodu nemoci Jana K-a, která byla jeho úrazem přivoděna, částku 2.308 Kč 76 h vynaložila, je nesporné. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

I když by se vycházelo z názoru žalobce, že žalovaný nebyl podnikatelem ve smyslu §§ 11 a 45 úrazového zákona, a i když se vychází z právního názoru vysloveného v rozhodnutí čís. 9674 Sb. n. s., že státu jako nositeli železničního úrazového zaopatření neposkytuje zákon stejného práva jako poskytuje územním úrazovým pojišťovnám § 47, druhý odst. úraz. zákona čís. 1/88 ř. z., přesto nelze dojíti k jinému výsledku, než k němuž došly nižší soudy. Kdyby šlo o pojištění u některé územní úrazové pojišťovny, příslušel by pojišťovně té proti osobě v § 47 uvedené — avšak nepodnikateli — nárok na náhradu škody jen za podmínek druhého odstavce § 47 úrazového zákona, totiž tenkrát, přivodila-li třetí osoba podnikový úraz úmyslně nebo dala-li k němu podnět zaviněním. Ježto žalobce jako nositel železničního úrazového zaopatření tohoto zákona se dovolávat nemůže, nebránilo mu nic, aby se žalovaným smluvně sjednal závazek, který by odpovídal tomuto zákonnému ustanovení. Pokud však ujednal s ním závazky dalekosáhlejší, převyšující míru závazku osobám v § 47 úraz. zák. uvedeným uložených,

nelze k nim přihlížeti, ježto by odporovalo duchu úrazového pojištění, by osoba v podniku zaměstnaná a úrazovému pojištění (zaopatření) podrobená ručila i za závazky takové, které úrazový zákon osobám těm uložit nechtěl. Podle § 44 úraz. zákona nemají také pojišťovny práva vyloučiti ustanovení úrazového zákona k svému prospěchu. Totéž musí platiti i pro železniční úrazové zaopatření a nelze proto uznati platným ustanovení bodu 3 d) smlouvy ze dne 18. června 1925, pokud stanoví, že v pochybnosti se má za to, že vina spočívá na žalovaném a jeho personálu. Přísluší proto žalobci proti žalovanému nárok na náhradu škody jen v rámci § 47 úraz. zák., t. j. způsobil-li žalovaný úraz Jana K. úmyslně nebo zaviněním — hrubé zavinění se podle § 47 úraz. zák. nevyhledává. Žalobce spatřuje zavinění žalovaného v tom, že ustanovil k dohledu lomu Františka S., osobu to nespolehlivou. I když jest zjištěno, že František S. byl uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. z., kterého se dopustil tím, že dne 9. února 1926 nedal odtroubením znamení, že všechny k výstřelu připravené rány již vyšly a že lom opustil, čímž se dopustil opominutí, z něhož Janu K. povstalo těžké poškození na těle, takže jest ho pokládati za osobu nezdatnou, jest tato okolnost bezvýznamná, ježto nárok podle § 47 úraz. zák., jest vyloučen ve všech případech, kde podle předpisu obč. zák. nastává ručení bez zavinění a kde jde jen o ručení za výsledek, jak jest tomu v případě § 1315 obč. zák. (srov. rozh. čís. 12647 Sb. n. s.). Jde proto jen o to, zda stíhá žalovaného nějaké vlastní zavinění v tomu směru, že, ač mu nespolehlivost Františka S. byla známa, přesto ho pověřil dozorem nad střelbou v lomu. A tu, vychází-li se ze zjištění nižších soudů, nelze na zavinění jeho uznati, neboť František S. byl zaměstnán od roku 1908 až do roku 1913 při různých stavbách a v lomech na výrobu šterkového kamene, kde se také odstřelovalo a že se ani jemu, ani zaměstnancům, na něž dohlížel, nestala při odstřelování nehoda a že stejný dozor bez jakékoli nehody měl v lomu ve Z. již od 1. července 1925. Nemohl proto žalovaný za těchto okolností předpokládati, že by František S. byl osobou k funkci dozorčí nezpůsobilou.

Čís. 15680.

Pro povahu záruky jako obchodu rozhoduje, je-li převzetí rukojemství obchodem.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1936, Rv I 734/35.)

Žalobkyně se za žalovaném domáhá zaplacení zažalované částky tvrdíc, že jest to dluh syna žalovaného z obchodního spojení s ní, za něhož se žalovaný zaručil jako rukojmí a plátce. Pohledávka ta jest proti synovi žalovaného nedobytná. P r v ý s o u d vyhověl žalobě jen, pokud se týkala částky, jež vznikla žalobkyni proti žalovanému po záručním prohlášení žalovaného, jinak žalobu zamítl, a to z těchto důvodů: Podle znění záručního prohlášení jde o rukojemství podle § 1346 obč. zák., ke kterému jest zapotřebí písemné formy. Bez této formy nevzniká